

Informe Final Programa RIMDA

1) Dades del Projecte

Nom i cognoms del responsable: Blanca Ripoll Sintes

Títol del projecte: Edició Filològica de Textos (Literatures Hispàniques)

Codi del projecte: 2020PID-UB/006

2) Resum i descriptors

Resum: El projecte *Edició Filològica de Textos (Literatures Hispàniques)* ha resolt una de les mancances del nostre pla d'estudis: la disciplina de l'ecdòtica, fonamental per a una de les tasques professionals per a la qual han d'estar capacitats els estudiants graduats en Filologia Hispànica. Mitjançant tallers adreçats a estudiants de grau, de màster i doctorat, s'han cobert les àrees de coneixement fonamentals (literatura medieval i del segle d'or, literatura moderna i contemporània, literatura hispanoamericana) i s'han desenvolupat estratègies de visibilització d'aquesta disciplina en moments inicials de la formació dels estudiants, així com tasques d'aprofundiment en els nivells superiors.

Descriptors: B) Aprenentatge professionalitzador; B1) Competències transversals; E7) PBL, Casos i Simulacions

Paraules clau: Ecdòtica, Edició, Filologia, Literatura Espanyola, Literatura Hispanoamericana

3) Mancances detectades

La problemàtica principal rau en l'encaix de les activitats en uns plans d'estudis molt extensos, que ja costa d'encabir en un quadrimestre. Per part del professorat implicat, tot ha estat fluid i simple; i per part dels estudiants, hem comptat amb la seva implicació i la seva satisfacció. Sens dubte, la continuïtat d'aquest projecte dependrà de si s'aconsegueix introduir la matèria als plans d'estudi avalats per al Ministeri.

4) Objectius

El projecte d'innovació docent que tanquem ha participat de manera transversal en les següents assignatures del Grau de Filologia Hispànica: Literatura castellana de l'Edat Mitjana; Teatre espanyol de l'Edat d'Or: text i espectacle; Literatura espanyola del Barroc: poesia i prosa; La Il·lustració espanyola: Literatura i Pensament; Estètica i ideologia en el romanticisme espanyol; Introducció a la literatura hispanoamericana; La poesia espanyola del segle XX: del Modernisme a les Avantguardes; Panorama de la literatura espanyola moderna i contemporània; Literatura i pensament en el segle XX. I també hem comptat amb el suport i la difusió de les coordinadores del Màster en Estudis Avançats en Literatura Espanyola i Hispanoamericana, així com del programa de Doctorat de la Facultat de Filologia i Comunicació.

Els objectius que ens proposàvem al començament d'aquest projecte van ser els següents:

- 1.- Descobrir i comprendre les nocions teòriques fonamentals de l'àmbit de l'ecdòtica (edició i crítica textual).
- 2.- Aprendre a dissenyar un *stemma codicum*, reconstruint la història dels manuscrits i edicions d'un text.
- 3.- Connectar els coneixements amb la disciplina de la historiografia cultural.
- 4.- Contrastar les variants d'un mateix text i registrar-les a l'aparell crític d'una edició filològica.
- 5.- Anotar correctament un text, tot seguint paràmetres de tipus lèxic, historiogràfic, geogràfic, literari, etc.
- 6.- Conèixer els mecanismes del món editorial, en el camp específic de la filologia.
- 7.- Treballar de forma pràctica en estudis de cas.

Aquests objectius es relacionaven directament amb competències pròpies dels nostres estudis, com la capacitat d'aprenentatge i responsabilitat (aplicació dels coneixements a la pràctica); l'actitud crítica i capacitat de síntesi per identificar els conceptes que remeten a les claus ideològiques i estètiques de qualsevol discurs; l'estudi de l'evolució dels gèneres literaris; el coneixement de la teoria dels gèneres, dels fonaments clàssics i de les aportacions posteriors; l'estudi de l'evolució de la tradició retòrica i poètica; i el coneixement de la crítica literària, dels corrents i les propostes d'anàlisi.

En cadascun dels tallers que s'han portat a terme, com descriurem a continuació, s'ha dedicat espai i temps a cadascun d'aquests 7 objectius.

5) Desenvolupament de l'actuació

S'han portat a terme tres tallers per curs, adreçats a estudiants de grau en el primer any; i de màster i doctorat en el segon, tot i que eren activitats obertes i participatives. L'acollida de tots els tallers ha estat magnífica, amb entre 40 i 60 estudiants a cada activitat.

L'organització dels tallers s'ha gestat en la mesura de les possibilitats dels tres docents que les impartíem i en funció del calendari d'avaluació de les diferents assignatures implicades. Les activitats plantejades no eren obligatòries ni avaluables, amb la qual cosa no es volia sobrecarregar els estudiants.

Els recursos fets servir han estat fonamentalment digitals i impresos en paper, per al treball a l'aula, gràcies a la col·laboració del Departament de Filologia Hispànica, Teoria de la Literatura i Comunicació de la Facultat.

Un dels possibles problemes que ens imaginàvem al començar el projecte era el total desconeixement de rudiments fonamentals de l'Ecdòtica; per tal de resoldre aquest escull, vam dissenyar un aprenentatge progressiu des d'una primera edició fins a la segona i última.

6) Avaluació, resultats i interpretació

Com hem mencionat anteriorment, les activitats desenvolupades en el marc del nostre projecte no estaven sotmeses a avaluació quantitativa, sinó a una avaluació qualitativa dels aprenentatges realitzats durant cada sessió, a partir de l'aplicació pràctica d'aquests en les tasques encomanades als estudiants. En aquest sentit, durant les diverses sessions el professorat ha pogut verificar que el disseny dels tallers era realment efectiva per tal d'assolir els objectius plantejats a priori.

En aquestes primeres iniciatives, cal dir que és necessària l'autocrítica. Tot i que vam rebre nombrosos emails que acrediten l'elevada satisfacció de tots els estudiants i que aquesta satisfacció va ser rellevant a les audiències de l'acreditació del Grau de Filologia Hispànica del curs passat (2021-2022), en les quals els estudiants van posar en valor

l'esforç dels professors implicats en aquest projecte d'innovació docent per tal d'esmenar l'absència d'aquesta disciplina en els plans docents actuals, és veritat que no vam fer cap mena de recollida de dades d'aquesta satisfacció. Pensem que a partir d'una enquesta des del Campus Virtual hauria estat una estratègia senzilla per tal d'implementar-ho. En properes edicions, tractarem de ser més eficients en aquest sentit.

7) Valoració de l'experiència

Creiem que l'experiència de dos cursos d'edició del projecte *Edició Filològica de Textos (Literatures Hispàniques)* ha estat enriquidora i satisfactòria per a tots els agents implicats. Cal repensar determinats aspectes que podrien millorar el projecte en properes convocatòries:

- 1) Inclusió d'eines de recollida d'evidències d'avaluació i de satisfacció dels estudiants;
- 2) Ampliació del número de professors implicats, per millorar la transversalitat i l'aplicació dels coneixements al màxim número d'assignatures possible;
- 3) Difusió dels resultats i de l'experiència en fòrums específics, que permetran també recollir opinions i establir diàlegs amb experts que enfortiran la nostra perspectiva.